

Lokalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Dla Miasta Międzyrzec Podlaski Na Lata 2025-2027

Międzyrzec Podlaski 2025 r.

Spis treści

1.	WSTĘP.....	3
2.	SPECYFIKA MIASTA.....	5
3.	ANALIZA DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH SAMORZĄDU I AKTÓW PRAWA MIEJSCOWEGO W ZAKRESIE REALIZOWANIA USŁUG SPOŁECZNYCH.....	11
4.	POTENCJAŁ LOKALNYCH INSTYTUCJI I PODMIOTÓW ŚWIADCZĄCYCH USŁUGI SPOŁECZNE	13
5.	WNIOSKI Z DIAGNOZY POTRZEB	16
	5.1 RODZINY I DZIECI	16
	5.2 OSOBY STARSZE I CHORE	20
	5.3 OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ.....	23
	5.4 OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO.....	29
	5.5 OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI	33
6.	PLANOWANE CELE I DZIAŁANIA.....	35
	6.1 RODZINY I DZIECI	35
	6.2 OSOBY STARSZE I CHORE	37
	6.3. OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ.....	38
	6.4 OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO	40
	6.5 OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI	42
7.	MONITORING	44

1. WSTĘP

Proces deinstytucjonalizacji to obecnie bardzo znaczący kierunek rozwoju i zmian w polityce społecznej, szczególnie w kontekście współczesnych wyzwań związanych ze zmianami w strukturze społecznej, przeobrażeniami modelu rodziny i rynku pracy oraz kwestii zdrowotnych. Mówiąc o deinstytucjonalizacji, mamy na myśli przechodzenie od opieki o charakterze instytucjonalnym do opieki świadczonej w środowisku rodzinnym i społeczności lokalnej. Wdrażanie jej założeń będzie wiązało się z przyznaniem priorytetu usługom społecznym realizowanym w społeczności lokalnej przed usługami o charakterze stacjonarnym. W założeniach procesu deinstytucjonalizacji kluczowe jest zaangażowanie samorządów lokalnych w jego planowanie i wdrażanie. Wyraz tego zaangażowania stanowi Lokalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2025-2027.

Ogólnym celem niniejszego dokumentu jest wskazanie zakresu potrzeb społecznych mieszkańców Miasta Międzyrzecza Podlaskiego oraz zaplanowanie procesu rozwoju usług społecznych na terenie miasta co pozwoli na wyznaczenie kierunków rozwoju międzyrzeckiej polityki społecznej oraz da możliwość pozyskiwania środków centralnych oraz regionalnych pochodzących z Unii Europejskiej.

Pracę nad tworzeniem Lokalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji oparte były o rekomendowane przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej „Ogólnopolskie Ramowe Wytyczne Tworzenia Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych” i trwały od stycznia 2025r. do czerwca 2025r. Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski powołał Zespół ds. opracowania Lokalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski Zarządzeniem nr 133/25 Burmistrza Miasta Międzyrzec Podlaski z dnia 16 stycznia 2025r. Zespół liczył 9 osób i składał się

z przedstawicieli lokalnych podmiotów oraz osób zainteresowanych procesem rozwoju usług społecznych na terenie Miasta Międzyrzecz Podlaskiego. Członkowie zespołu wspierani byli doradztwem w zakresie przeprowadzenia diagnozy na potrzeby LPRUS oraz opracowania samego dokumentu, finansowanym w całości w ramach projektu ROPS w Lublinie „Efektywna polityka społeczna w województwie lubelskim”. Prace nad Planem obejmowały cykliczne spotkania mające charakter warsztatów a także konsultacje i uzgodnienia.

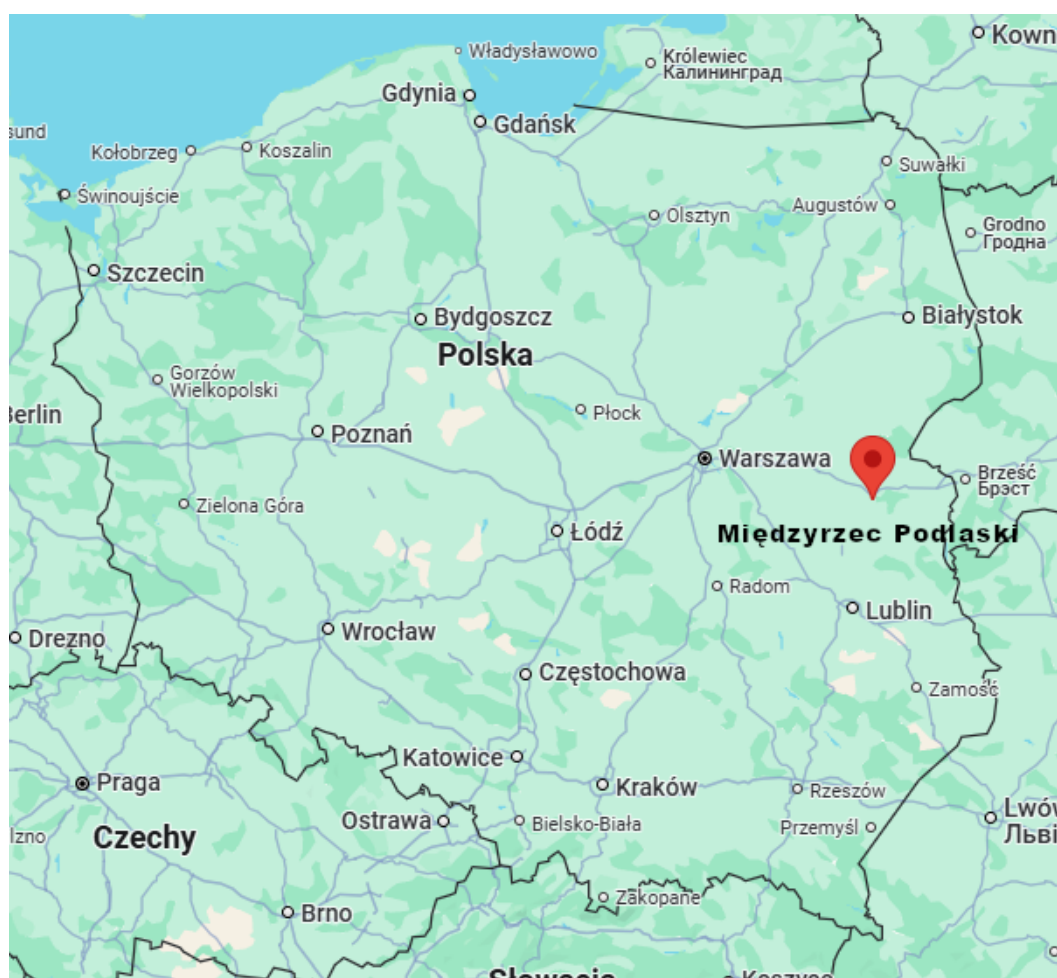
Lokalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji (LPRUS) – jest dokumentem o charakterze operacyjno- wykonawczym wskazującym, w jaki sposób miasto planuje rozwijać usługi społeczne w lokalnym środowisku na przestrzeni 2-3 lat. Podstawy jego opracowania stanowią: Strategia Rozwoju Usług Społecznych. Polityka publiczna dla roku 2030 (z perspektywą do 2035r.) oraz Umowa Partnerska dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce, zgodnie z którą do 2030r. minimum 50 samorządów lokalnych powinno je posiadać i realizować. Lokalne Plany Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji opracowywane są w oparciu o „Ogólnopolskie wytyczne tworzenia lokalnych planów deinstytucjonalizacji usług społecznych oraz lokalne uwarunkowania danego samorządu.

Rozwój usług w ramach LPRUS koncentruje się na następujących grupach odbiorców:

- rodzinach z dziećmi, w tym osobach usamodzielnianych i rodzinach zastępczych;
- osobach potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na wiek lub stan zdrowia;
- osobach z niepełnosprawnościami;
- osobach doświadczających problemów zdrowia psychicznego;
- osobach w kryzysie bezdomności.

2. SPECYFIKA MIASTA

Międzyrzec Podlaski to miasto w województwie lubelskim, w powiecie bialskim. Miasto Międzyrzec Podlaski graniczy z gminą wiejską o tej samej nazwie, jedynie na niewielkim fragmencie w południowo-wschodniej części graniczy z gminą Drelów.

Źródło: Google Maps

Miasto Międzyrzec Podlaski jest siedzibą dwóch niezależnych organizacyjnie samorządów szczebla podstawowego reprezentowanych przez: Urząd Miasta –

właściwy dla miasta do 25 tys. mieszkańców i zajmuje obszar o powierzchni ponad 20 km² oraz Urząd Gminy – właściwy dla otaczających Miasto Międzyrzec Podlaski terenów wiejskich, który skupia 33 sołectwa i zajmuje obszar o powierzchni ponad 260 km². Przez Miasto Międzyrzec Podlaski przebiega droga krajowa nr 2 i 19 oraz droga wojewódzka nr 806 oraz 813. Miasto „dzieli” również linia kolejowa E 20 relacji Moskwa – Warszawa – Berlin. Miasto Międzyrzec Podlaski zajmuje powierzchnię 20,03 km². W strukturze użytkowania gruntów zdecydowanie dominują użytki rolne, wśród których wyraźnie przeważają grunty orne i łąki trwałe. Lasy i grunty zadrzewione zajmują około 9,2% obszaru gminy. Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują około 28,1% powierzchni miasta. Przez obszar gminy przepływają rzeki: Krzna (Północna i Południowa), mająca swoje ujście w Bugu oraz mniejszy ciek wodny Piszczka. Na terenie miasta funkcjonują dwa czynne cmentarze – parafialny oraz komunalny. W południowej części miasta, przy zbiorniku wodnym „Żwirownia” funkcjonuje całoroczny stok narciarski, w tym rejonie występuje zabudowa letniskowa i rozwijają się usługi sportu i rekreacji oraz turystyki. Do najważniejszych zabytków Międzyrzecza Podlaskiego należą Pałac Potockich wraz z założeniem parkowo-pałacowym, układ urbanistyczny Starego Miasta, cmentarz żydowski oraz kilka obiektów sakralnych (kościół, w tym dawne cerkwie unickie, obecnie kościoły). W Międzyrzeczu funkcjonuje kilka dużych zakładów przemysłowych w *branży spożywczej*, m.in. Sedar S.A., Dr Gerard Sp. z o.o., Społem Powszechna Spółdzielnia Spożywców, DEMEX Sp. z o.o., GS SCh oraz Wipasz S.A., *branży mechanicznej i budownictwa* m.in. ZREMB POLAND Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Robót Drogowych S.A., Meprozet Fabryka Maszyn Rolniczych Sp. z o.o., Przedsięb. Wielobranżowe BUDOMEX Sp. z o.o., SD Żelbet Sp. z o.o., TIRMET Sp. z o.o., VITO Sp. z o.o., *usługowych i handlowych* GAZOL Sp. z o.o., Centrum Handlowe „Nadbrzeżna”, Invest Nova Sp. z o.o., SADYBA2027 Sp. z o.o., PUK Sp. z o.o., a także ponad 1150 podmiotów działalności gospodarczej różnych branż, mających siedzibę na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski.

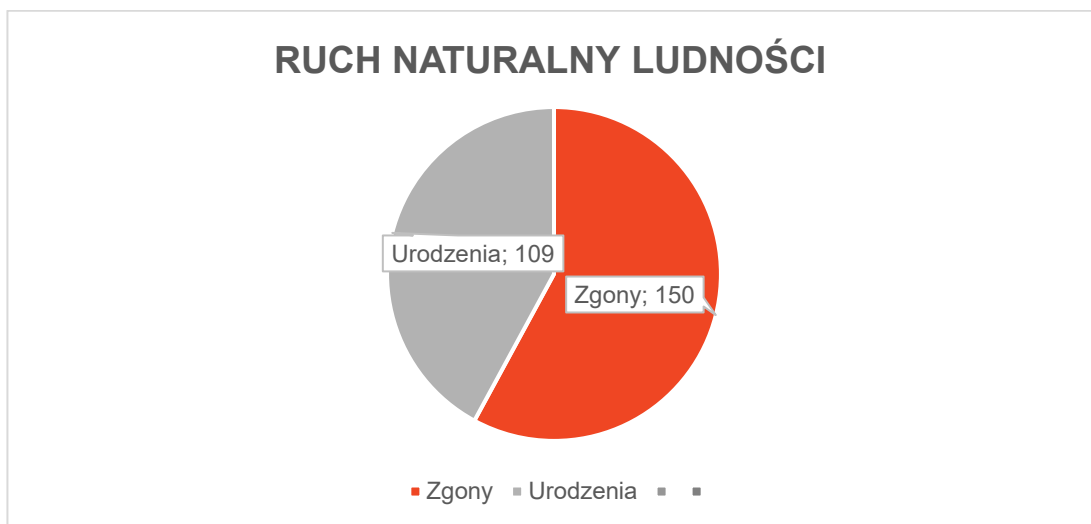
Miasto Międzyrzec Podlaski zamieszkuje 15 858 osób według danych statystycznych na dzień 31 grudnia 2024 r.

Struktura ludności Miasta Międzyrzec Podlaski:

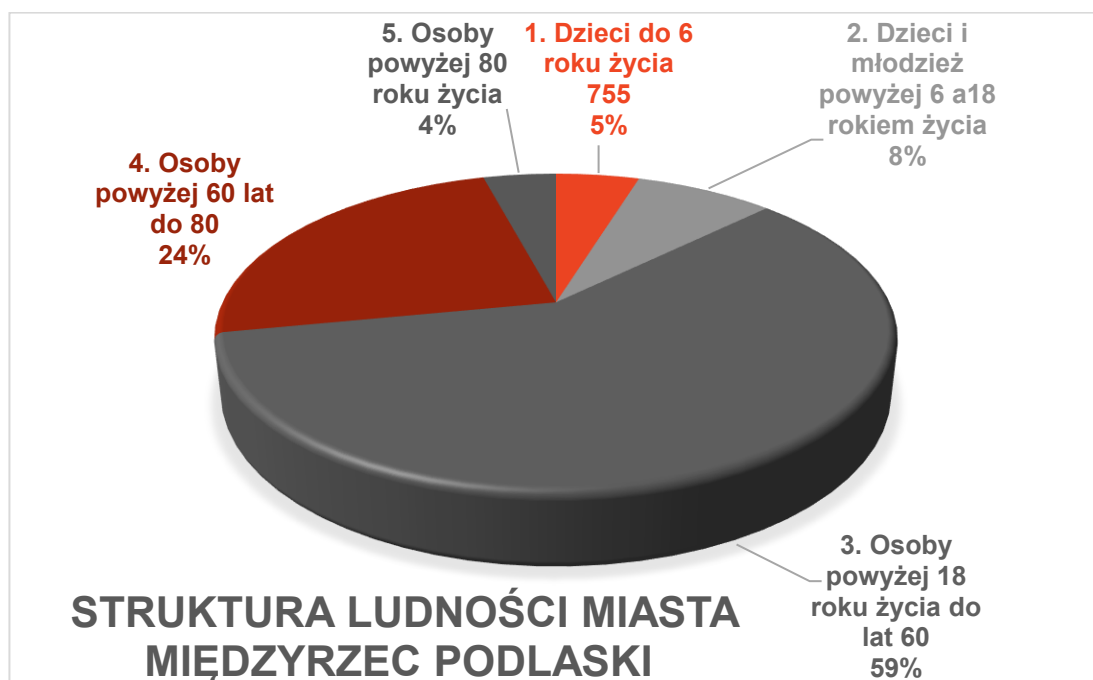
L.p.	KATEGORIA	LICZBA OSÓB
1	Liczba mieszkańców miasta na dzień 31 grudnia 2024r., w tym:	15858
	• Kobiety	8207
	• Mężczyźni	7 651
2	Liczba mieszkańców miasta na dzień 31 grudnia 2024r. z podziałem na wiek:	
	• Dzieci do 6 roku życia	755
	• Dzieci i młodzież powyżej 6 a 18 rokiem życia	1263
	• Osoby powyżej 18 roku życia do lat 60	9390
	• Osoby powyżej 60 lat do 80	3790
	• Osoby powyżej 80 roku życia	660
3	Ruch naturalny ludności:	
	• Liczba urodzeń żywych	109
	• Liczba zgonów	150

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Urzędu Miasta Międzyrzec Podlaski.

Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym wynosi 12,73%, osób w wieku produkcyjnym 59,21% natomiast w wieku poprodukcyjnym 28,06%. Jednocześnie przyrost naturalny na terenie miasta jest ujemny. Struktura ludności Miasta Międzyrzec Podlaski wskazuje na postępujący proces starzenia się ludności miasta.

Źródło: Opracowania własne na podstawie danych statystycznych Urzędu Miasta Międzyrzec Podlaski.

Źródło: Opacowanie własne na podstawie danych statystycznych Urzędu Miasta Międzyrzec Podlaski.

W Międzyrzeczu Podlaskim działalność w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej prowadzi 5 Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej: Centrum Medyczne EMPATIA, Przychodnia Rodzinna, Praktyka Medycyny Rodzinnej, Przychodnia Lekarza Rodzinnego KONSyliUM oraz Przychodnia Medyczna DAMED. Dodatkowo na terenie Miasta działa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, będący powiatową placówką opieki zdrowotnej, w ramach którego funkcjonują:

Oddział Chorób Wewnętrznych, z Pododdziałem Neurologicznym i Reumatologicznym,
Oddział Chirurgii Ogólnej i Urazowej,
Oddział Pediatriczny,
Oddział Ginekologiczny,
Oddział Rehabilitacji dla Dorosłych,
Pracownia Radiologiczna,
Pracownia Tomografii Komputerowej,

Pracownia Gastroskopii i Kolonoskopii,
Zakład Rehabilitacji Diennej,
Laboratorium Analityczne.

W ramach SP ZOZ funkcjonują również Poradnie Specjalistyczne i Zakład Opiekuńczo-Leczniczy dysponujący 80 łózkami. Poradnie prowadzą działalność w zakresie: chirurgii, neurologii, ginekologii i położnictwa, alergologii, otolaryngologii, rehabilitacji oraz Poradnia Medycyny Pracy.

W lokalnym systemie ochrony zdrowia działają również NZOZ „Psyche” – w zakresie zdrowia psychicznego oraz NZOZ Pielęgniarska Opieka Domowa

Ponadto na terenie Miasta funkcjonuje 10 aptek, 7 gabinetów stomatologicznych, 2 prywatne zakłady rehabilitacji i fizykoterapii oraz kilka punktów świadczących usługi w zakresie rehabilitacji.

Zakres zabezpieczenia potrzeb zdrowotnych mieszkańców Miasta Międzyrzec Podlaski działa sprawnie, lecz boryka się z długimi kolejkami do specjalistów lub badań specjalistycznych, co wynika m.in. braku kadry lekarskiej, z niewystarczającego finansowania NFZ lub często też z niedoszacowania procedur, skutkujących pewnymi ograniczeniami w ofercie usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych i opiekuńczo-leczniczych.

3. ANALIZA DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH SAMORZĄDU I AKTÓW PRAWA MIEJSCOWEGO W ZAKRESIE REALIZOWANIA USŁUG SPOŁECZNYCH

Najważniejszymi dokumentem strategicznym Miasta Międzyrzec Podlaski w zakresie realizowania usług społecznych są

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2023-2029,
- Raport o stanie Miasta Międzyrzec Podlaski za 2024 rok.

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2023-2029” została przyjęta Uchwałą nr LXI/521/23 Rady Miasta Międzyrzec Podlaski z dnia 29 czerwca 2023 r. Celem Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2023-2029 jest zdiagnozowanie kwestii społecznej, wyznaczenie celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań, których wdrożenie powinno, w znaczny sposób, przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować skutki negatywnych zjawisk występujących na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski. Dokument stanowi podstawę do realizacji działań rozwojowych w obszarze pomocy społecznej, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

W dokumencie sformułowano cztery cele strategiczne:

Cel strategiczny nr 1 - Wspieranie rodzin oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju

Cel strategiczny nr 2 - Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu seniorów i osób niepełnosprawnych

Cel strategiczny nr 3 - Zwiększenie dostępności zdrowotnej oraz podniesienie bezpieczeństwa publicznego

Cel strategiczny nr 4 - Wzmacnianie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego

Wdrażanie celów strategii oraz analiza ich osiągnięcia opomiarowane są za pomocą wskaźników. Na ich podstawie dokonuje się analizy poziomu osiągniętych celów. W każdym roku, Burmistrz Miasta Międzyrzec Podlaski przyjmuje i przedstawia Raport o stanie Miasta. W 2025r. przyjęty został Raport o stanie Miasta Międzyrzec Podlaski za 2024r. Uchwałą XVIII/115/25 w sprawie udzielenia wotum zaufania Burmistrzowi Miasta za 2024r.

Ponadto Miasto przyjęło szereg innych dokumentów dotyczących problemów społecznych i podejmowanych na rzecz ich rozwiązania działań. Zagadnienia lokalnej polityki społecznej w różnych sferach życia i jej oddziaływanie na poszczególne grupy społeczne porusza również Gminny Program Rewitalizacji Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2023-2030. W ramach tego programu zdefiniowano stan kryzysowy polegający na koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, a w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz występowaniu negatywnych zjawisk w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Kierując się skalą potrzeb rewitalizacyjnych (przede wszystkim skalą natężenia negatywnych zjawisk sfery społecznej) wyznaczono obszar rewitalizacji o łącznej powierzchni 373 ha, obejmującej 18% powierzchni Miasta Międzyrzec Podlaski, zamieszkały przez ok. 4500 osób, co stanowi 28% mieszkańców.

4. POTENCJAŁ LOKALNYCH INSTYTUCJI I PODMIOTÓW ŚWIADCZĄCYCH USŁUGI SPOŁECZNE

Największymi i najliczniejszymi usługodawcami w zakresie usług społecznych na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski są podmioty publiczne, realizujące zadania w zakresie oświaty oraz opieki zdrowotnej. Do tej grupy podmiotów należą między innymi:

1) **zakresie oświaty, wychowania i opieki:** żłobek miejski, trzy przedszkola samorządowe, trzy szkoły podstawowe, trzy szkoły średnie, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, szkoła przysposabiająca do zawodu dla absolwentów SOSW, szkoła muzyczna I-go stopnia, filia powiatowej poradni psychologoczo-pedagogicznej. W tym zakresie następuje ciągły rozwój poprzez inwestycje samorządowe w infrastrukturę oświatową, w tym w bieżącym roku zakończona budowa nowej hali sportowo-widowiskowej przy szkole podstawowej. Również w zakresie opieki nad dziećmi do lat trzech powstaje nowy żłobek, a dla dzieci starszych nowe przedszkole.

2) **w zakresie opieki zdrowotnej** największym usługodawcą jest Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej wraz z 8 poradniami specjalistycznymi oraz zakład opiekuńczo-leczniczy na 128 miejsc, a także ośrodek rehabilitacji dziennej dla osób dorosłych i ośrodek rehabilitacji dziennej dla dzieci z zaburzeniami wieku rozwojowego. Na terenie Miasta od lat działa również Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „PSYCHE” świadczący pomoc i wsparcie osobom dorosłym z problemami zdrowia psychicznego, poprzez pomoc lekarza psychiatry, a także porady psychologiczne i terapię psychologiczną.

W zakresie usług zdrowotnych publiczne instytucje usługodawcze aktywnie wspiera sektor prywatny. Do tej grupy podmiotów należą usługodawcy prywatni, prowadzący działalność w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej – 5 przychodni rodzinnych, usług stomatologicznych – 7 gabinetów stomatologicznych, rehabilitacji

i fizykoterapii – 3 prywatne zakłady rehabilitacji oraz kilka punktów świadczących usługi w zakresie usprawniania zaburzonych funkcji organizmu poprzez różne metody rehabilitacji. Dostępność do leków i środków medycznych zapewnia 10 aptek, w tym jedna prowadząca dyżury nocne i świąteczne.

Miasto od wielu lat tworzy i współtworzy odpowiednią infrastrukturę oraz **podejmuje działania ukierunkowane na rozwiązywanie problemów i wspieranie osób z niepełnosprawnościami**. Stabilną i wieloletnią działalnością mogą w tym zakresie pochwalić się Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi, który dodatkowo prowadzi mieszkania wspomagane dla 8 osób, a także Podlaskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, które od 30 lat prowadzi Warsztat Terapii Zajęciowej dla 35 osób z niepełnosprawnościami, w ramach współfinansowania przez PFRON i samorząd powiatowy. Powstały w 2006r. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy prowadzony przez Miasto Międzyrzec Podlaski na podstawie porozumienia z Powiatem Białskim zapewnia edukację, opiekę, wychowanie i rehabilitację dla 85 wychowanków. W ramach tej placówki funkcjonują przedszkole i szkoła podstawowa dla dzieci z niepełnosprawnościami. Placówka prowadzi dla wychowanków internat zapewniający opiekę przez cały tydzień nauki.

Uzupełnieniem oferty usług społecznych jest działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, który oferuje mieszkańcom Miasta obok pomocy finansowej, usługi w zakresie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, szczególnie dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz dla dzieci z wadami rozwojowymi. Osobom starszym i niepełnosprawnym oferuje usługę wsparcia asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami a osobom w kryzysie usługi psychologiczne. Od ubiegłego roku MOPS prowadzi świetlicę środowiskową, w połączonych formach opiekuńczej i specjalistycznej, w której 30 dzieci, a także ich rodziny, przez 5 dni w tygodniu i 4 godziny dziennie mogą korzystać z pomocy w nauce, zorganizowanej rywalizacji i motywacji do działania w ramach licznych konkursów, podwieczorku, zajęć ruchowych, gier i zabaw na świetlicy oraz na świeżym powietrzu. Dzieci i ich rodzice otrzymają tu również pomoc psychologa,

socjoterapeuty, pielęgniarki oraz wychowawców i nauczycieli. Dodatkowo rodziny borykające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi mogą korzystać z pomocy dwóch asystentów rodziny.

Do młodych mieszkańców Miasta kierowana jest oferta Międzyrzeckiego Centrum Młodzieży, które zapewnia tej grupie mieszkańców możliwość realizacji ich pasji, zainteresowań, nawiązywania nowych znajomości oraz spędzania wolnego czasu w sposób adekwatny do możliwości i potrzeb młodego pokolenia w godzinach popołudniowych i wczesnowieczornych.

Dla bardziej zdecydowanych i wymagających w wyborze aktywności i realizacji zainteresowań swoje obiekty i różnorodne zajęcia proponują Miejski Ośrodek Kultury poszerzony o ofertę zespołu pałacowo-parkowego, Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji z zespołem boisk sportowych, krytą pływalnią oraz obiektami zespołu „Międzyrzeckich Jeziorek”.

Najbardziej aktywni mieszkańcy Miasta angażują się poprzez działalność społeczną w organizację i działalność lokalnych stowarzyszeń i organizacji, do których należą:

- organizacje sportowe kierujące swą ofertą do młodzieży w dyscyplinach sportowych: piłki nożnej, piłki siatkowej, pływaniu, żeglarskim śródlądowym i morskim, sztuk walk wschodnich Taekwondo, Karate, Muay Thai itd.
- organizacje senioralne: Związek Emerytów i Rencistów, Związek Diabetyków lub Międzyrzeckie Koło Robótek Ręcznych itd.
- organizacje propagujące kulturę m.in. Stowarzyszenie Teatralne, Art Ovo organizacja pasjonatów sztuki itd.
- organizacje strażackie w formacji Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym jedna wyspecjalizowana w ratownictwie wodnym.

5. WNIOSKI Z DIAGNOZY POTRZEB

5.1 RODZINY I DZIECI

Na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski rodziny i dzieci objęte są różnego rodzaju wsparciem. Wśród rodzin objętych pomocą społeczną Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Międzyrzeczu Podlaskim rodziny z dziećmi stanowią 58,67%. Największy odsetek stanowią rodziny z jednym dzieckiem 24,59% w następnej kolejności z dwojgiem dzieci 23,76%. Rodziny niepełne stanowią 27,89% wszystkich rodzin. Wśród najczęstszych powodów przyznania pomocy społecznej rodzinom występuje potrzeba ochrony macierzyństwa 31,58% oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego 28,29%. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oferuje rodzinom wsparcie finansowe jak również szeroko rozumianą pracę socjalną. Rodziny w 2024r mogły skorzystać z różnych form usług realizowanych przez Ośrodek min :

- Asystent rodziny- 30 rodzin, 82 dzieci objętych wsparciem,

Asystent rodziny wspiera rodziny przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze, co umożliwia pozostanie dzieciom w ich rodzinie biologicznej. W 2024r, w Międzyrzeczu Podlaskim zatrudnionych było dwóch asystentów rodzin, którzy współpracowali z 30 rodzinami oraz ich dziećmi. Głównym celem współpracy rodzin z asystentem jest umożliwienie pozostania dzieci w ich biologicznych rodzinach, zapobiegnięcie umieszczeniu ich w pieczy zastępczej bądź umożliwieniu ich powrotu z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej. W sytuacji, gdy rodziny nie są w stanie, pomimo otrzymanego wsparcia asystenta, wypełnić swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a więc zapewnić im bezpieczeństwa, opieki i właściwego wychowania, dzieci mogą zostać odebrane rodzicom i umieszczone w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka. O umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej decyduje Sąd Rodzinny w indywidualnym postępowaniu z udziałem rodziców lub opiekunów prawnych. W sytuacji postępowania sądowego

na podstawie artykułu 76a § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r.- Kodeks postępowania karnego Asystent Rodziny może udzielić wsparcia dziecku przez towarzyszenie mu podczas posiedzenia albo rozprawy z jego udziałem.

- Piecza zastępcza- 59 dzieci,

W 2024r w pieczy zastępczej łącznie przebywało 59 dzieci. Do pieczy zastępczej trafiają dzieci których rodzice nie są w stanie zapewnić im należytej opieki i wychowania.

- Specjalistyczne poradnictwo psychologiczne- 42 osoby,

Specjalistyczne poradnictwo psychologiczne jest świadczone rodzinom i osobom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, przez wykwalifikowanego psychologa w siedzibie Ośrodka. Z oferowanego wsparcia w 2024r.skorzystały 42 osoby. Wśród osób korzystających były, też dzieci.

- Program rządowy „Posiłek w szkole i domu ”, obiady szkolne- 151 dzieci,

Dzięki programowi rządowemu „Posiłek w szkole i domu ” dzieci w wieku szkolnym mają możliwość zjedzenia gorącego posiłku w szkołach i przedszkolach. Z powyższej formy wsparcia w 2024r. mogło skorzystać 151 dzieci.

- Świetlica środowiskowa – 30 dzieci.

Na terenie miasta działa świetlica środowiskowa będąca placówką wsparcia dziennego, która zapewnia dzieciom i młodzieży w wieku od 6 do 18 lat opiekę, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe, organizację czasu wolnego, rozwój zainteresowań oraz wsparcie specjalistyczne. Z usług świetlicy 2024r. skorzystało 30 dzieci.

Łączna kwota wydatków na świadczenie usług dla rodziny i dzieci w 2024 wyniosła - 1 414 260,00zł. Źródła finansowania powyższych usług stanowią: budżet JST - 1139100,00zł, oraz środki krajowe - 275160,00zł.

Placówki oświatowe na terenie miasta Międzyrzec Podlaski tj. Zespół Placówek Oświatowych nr 1, Zespół Placówek Oświatowych nr 2 i Zespół Placówek Oświatowych nr 3 oraz Specjalny Ośrodek Szkłono Wychowawczy poza usługami edukacyjnymi oraz czasowego zamieszkania w internacie, również realizują usługi takie jak:

- Zajęcia rewalidacyjne (w tym z psychologiem, pedagogiem, logopedą),
- Zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze,
- Wczesne wspomaganie rozwoju (w tym z psychologiem, pedagogiem, logopedą),
- Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne,
- Zajęcia logopedyczne,
- Rozwijanie kompetencji emocjonalno-społecznych,
- Zajęcia dydaktyczno- wyrównawcze (w tym z j. polskiego i matematyki),
- Socjoterapia,
- Zajęcia z pomocy psychologiczno- pedagogicznej,
- Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu,
- Indywidualizowaną ścieżkę kształcenia,
- Porady,
- Konsultacje
- Warsztaty
- Wsparcie pedagoga, pedagoga specjalnego, psychologa lub terapeuty pedagogicznego.
- Wsparcia psychologicznego dla rodziców uczniów SOSW

Z oferowanych usług w roku 2024 skorzystało 82 uczniów.

W zakresie opieki zdrowotnej w 2024r. ze wsparcia SP ZOZ w Międzyrzecu Podlaskim skorzystało niespełna 4950 dzieci, w tym w największej liczbie w zakresie porad i leczenia w Poradni Chirurgii Ogólnej i Urazowo-Ortopedycznej, a w dalszej kolejności w Poradni Alergologicznej, a następnie Poradni Rehabilitacyjnej. W ubiegłym roku rodzice małych pacjentów otrzymali ogromną pomoc w ramach funkcjonującej w Międzyrzeczkim Szpitalu Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej, co stanowiło 33% oraz Ambulatorium – Szpitalnej Izby Przyjęć, 21% wszystkich przyjętych w tych miejscach pacjentów. Niektóre z dzieci, wymagające dłuższej diagnostyki lub wzmożonej ingerencji medycznej skorzystały z pomocy Oddziału Pediatricznego lub Oddziału Chirurgii Ogólnej i Urazowej.

W roku ubiegłym 160 dzieci, zdiagnozowanych w zakresie potrzeby rehabilitacji zostało objętych usługami rehabilitacyjnymi w ramach Ośrodka Rehabilitacji Diennej dla Dzieci z Zaburzeniami Wieków Rozwojowych, a ich rodzice otrzymali porady i pomoc w zakresie kontynuacji zabiegów w warunkach domowych.

Potrzeby w zakresie wsparcia rodziny i dzieci

W ramach przeprowadzonej diagnozy określono problemy z jakimi borykają się rodziny z dziećmi na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski w wyniku której wyłoniono następujące potrzeby :

- lepszy dostęp do poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego, psychiatrycznego, rodzinnego),
- organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży,
- organizowanie grup wsparcia dla rodzin z różnego rodzaju problemami,
- wsparcie w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,

- zwiększenie liczby działań profilaktycznych i edukacyjnych dotyczących problematyki opiekuńczo-wychowawczej, uzależnień i problemów w nauce dla dzieci, rodziców i pedagogów,
- zajęcia przygotowujące do roli rodzica,
- psychoedukacja rodziców,
- specjalistyczne wsparcie dla dzieci i młodzieży w kryzysie uzależnienia, w tym szczególnie uzależnień behawioralnych,
- ośrodki wspierające rodziców i nauczycieli w pracy z dziećmi i pomocy dziecku,
- rozwój usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej, w szczególności placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej, w tym poprzez inwestycje w infrastrukturę – zgodnie z zasadami deinstytucjonalizacji.

5.2 OSOBY STARSZE I CHORE

Znaczna część mieszkańców miasta to osoby w wieku emerytalnym, które wymagają wsparcia, doświadczają chorób, osłabienia możliwości psychofizycznych a w wielu przypadkach osamotnienia. Struktura demograficzna Miasta Międzyrzec Podlaski wskazuje na postępujący proces starzenia się mieszkańców. Osoby powyżej 60 roku życia stanowią 28,06% wszystkich mieszkańców. Jest to nieomal 1/3 populacji miasta. Należy pamiętać, że są to osoby które już teraz bądź w niedługiej przyszłości będą potrzebowały wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Miasto dostrzegając potrzeby osób starszych powołało Międzyrzecką Radę Seniorów, która reprezentuje interesy seniorów, wspiera ich aktywność i zapobiega marginalizacji a jednocześnie współpracuje z władzami Miasta w inicjowaniu różnorodnych działań na rzecz seniorów. W okresie od sierpnia 2024r. do maja 2025r. Miasto zrealizowało projekt pt. „Senior w potrzebie”, w ramach którego odbywały się cykliczne zajęcia, aktywizująco-ruchowe, warsztaty psychologiczno- medyczne, zajęcia

kreatywnej twórczości seniorów, wycieczka turystyczno-krajoznawcza oraz imprezy taneczne i spotkania z nietypowymi ludźmi. Uczestnicy projektu senioralnego brali udział w koncertach, przedstawieniach teatralnych oraz imprezach tanecznych. W opinii rzeszy seniorów tego typu projekty powinny być kontynuowane. Na terenie Miasta działa prężnie Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz organizacje zrzeszające osoby starsze i niepełnosprawne, które również w ramach swoich struktur, organizują zajęcia dla seniorów. Miasto Międzyrzec Podlaski realizuje lokalny Program Pomocy „Złota Rączka” który polega na zapewnieniu seniorom pomocy przy drobnych, domowych naprawach. Powyższe formy wsparcia adresowane są do seniorów wysoko funkcjonujących i samodzielnych zakresie czynności dnia codziennego. Natomiast wielu seniorów, niezależnie od swojego wieku powyżej 60 i 65 lat, wymaga wyższego poziomu wsparcia oraz pomocy w czynnościach podstawowych a więc przede wszystkim usług opiekuńczych w Międzyrzeczu Podlaskim. Osoby starsze i chore mogą korzystać z różnych usług oferowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Usługi z których seniorzy korzystają najczęściej to:

- Usługi opiekuńcze w zakresie wykonywania podstawowych czynności – 36 osób,

Jednym z podstawowych zadań gminy jest zapewnienie wsparcia osobom i rodzinom w formie usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze w formie nieodpłatnej, częściowej odpłatności lub w 100% odpłatnej, mogą być przyznane osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi mogą być również przyznane osobom pozostającym w rodzinie, gdy rodzina nie jest sama w stanie zaspokoić potrzeb w zakresie opieki nad seniorem. Tą formą usług w 2024r. zostało objętych 36 osób starszych i chorych.

- Usługi opiekuńcze realizowane w ramach programu rządowego „Opieka 75+- 17 osób,

W ramach programu rządowego realizowane mogą być usługi opiekuńcze oraz usług specjalistyczne. Celem programu jest poprawa dostępności do tego rodzaju usług. W 2024r z tej formy pomocy skorzystało 17 osób. Program rekomenduje niepobieranie odpłatności od osób w wieku 75 lat i więcej za świadczenie usług opiekuńczych. Z uwagi na słabą kondycję finansową samorząd nie odstępuje od pobierania odpłatności co prowadzi do sytuacji, że z usług korzystają tylko seniorzy nisko funkcjonujący, o bardzo słabej kondycji.

- Skierowanie do Domu Pomocy Społecznej – 13 osób,

Osoby które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do skierowania w domu pomocy społecznej. W 2024 taką formą wsparcia było objętych 13 osób.

- Pomoc Żywnościowa PO PŻ- 26 osób

Pomoc żywnościowa kierowana jest do najbiedniejszych mieszkańców Miasta, osób znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej. Osoby korzystające z tej formy wsparcia otrzymują paczki żywnościowe składające się z przekazanych przez Bank Żywności produktów. W 2024r. z tej formy wsparcia skorzystało 26 seniorów.

Łączna kwota wydatków na świadczenie osób starszych i chorych w 2024 wyniosła -1,173.100,00 zł. Źródła finansowania powyższych usług stanowią: budżet JST -878200,00 zł, środki krajowe -53.900,00zł. środki UE-80300 oraz środki z odpłatności/ współodpłatności mieszkańców – 160,700,00zł

W zakresie opieki zdrowotnej w 2024r. z usług leczniczych, rehabilitacyjnych oraz porad medycznych w ramach istniejącej struktury miejskiego systemu opieki zdrowotnej skorzystało 9330 osób w wieku 65+. Najwyższy odsetek porad zdrowotnych tej grupie mieszkańców udzielały Poradnia Chirurgii Ogólnej oraz Poradnia Neurologiczna, co stanowi ponad 30% ogółu porad specjalistycznych.

Kolejnymi co do ilości udzielanej pomocy były: Nocna i Świąteczna Opieka Zdrowotna oraz Szpitalna Izba Przyjęć, w liczbie ok. 30% wszystkich udzielonych porad tej grupie mieszkańców.

Potrzeby w zakresie wsparcia osób starszych i chorych

Diagnoza w tym obszarze wskazała na występowanie następujących potrzeb:

- poszukiwanie lepiej wykształconej i posiadającej predyspozycje psychofizyczne kadry realizującej usługi,
- organizowanie placówek opieki oraz pobytu dziennego dla seniorów,
- organizowanie różnych form wsparcia w miejscu zamieszkania,
- umożliwienie dotarcia do specjalistów świadczących specjalistyczną opiekę medyczną (usługi transportowe),
- zmniejszenie barier architektonicznych ,
- rozszerzenie działań aktywizujących osoby w wieku senioralnym,
- świadczenie usług edukacyjno- wspierających dla opiekunów osób zależnych – w formie kursów, szkoleń, grup wsparcia i innych działań służących wzmocnieniu wiedzy i kompetencji w obszarze opieki nad osobą zależną,
- zapewnianie pomocy psychologicznej, poradnictwa specjalistycznego i wsparcia terapeutycznego dla osób starszych wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, a także ich rodzin i opiekunów,
- zwiększenie dostępności do bezpłatnych usług rehabilitacyjnych.

5.3 OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

Problem niepełnosprawności dotyczy osób, które z powodu posiadanego schorzenia pozostają stale bądź przez długi czas pod opieką lekarską, a choroba, na którą cierpią, często nie jest możliwa do całkowitego wyleczenia, a jedynie minimalizowane są jej objawy. Niepełnosprawność była na przestrzeni ostatnich lat

jednym z głównych powodów przyznawania pomocy społecznej mieszkańcom Miasta Międzyrzec Podlaski. Często osoby niepełnosprawne doświadczają trudności finansowych bądź trudności wynikających z niewystarczającego dostępu do opieki zdrowotnej i rehabilitacji. Jednocześnie w zależności od rodzaju niepełnosprawności osoby takie napotykają na swojej drodze różnego rodzaju bariery architektoniczne, i techniczne które często utrudniają przemieszczanie się i komunikację społeczną oraz funkcjonowanie w życiu codziennym. Od lat osoby niepełnosprawne korzystają z różnych form wsparcia oferowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wśród których możemy wymienić:

- Specjalistyczne usługi opiekuńcze- 18 osób

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. W 2024r. tego rodzaju usługi były świadczone dla 18 osób.

- Program rządowy „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”- 120 osób,

Dostrzegając problemy i trudności osób niepełnosprawnych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyrzec Podlaskim od 2021 przystąpił do realizacji Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” którego głównym celem jest wsparcie osób z niepełnosprawnościami w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Adresatami Programu są:

1. dzieci do ukończenia 16 roku życia posiadające orzeczenie o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem w pkt 7 i 8 w orzeczeniu o niepełnosprawności - konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej

egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz

2. osoby z niepełnosprawnościami posiadające orzeczenie:

- o znacznym stopniu niepełnosprawności albo
- o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo
- traktowane na równi z orzeczeniami wymienionymi w lit. a i b, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Na przestrzeni tych pięciu lat trwania programu dostrzec można coraz większe zainteresowanie i potrzeby w tym obszarze. Co rocznie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zwiększa liczbę osób zakwalifikowanych do projektu. W 2024r wsparciem asystenta objęto 120 osób.

- Program rządowy „Posiłek w szkole i domu” - posiłek, - 7 osób

Program rządowy „Posiłek w szkole i domu” umożliwia objęcie osób starszych i niepełnosprawnych pomocą w formie gorącego posiłku w ich miejscu zamieszkania. Z tej formy wsparcia w 2024r. skorzystało 7 osób.

Łączna kwota wydatków na świadczenie usług dla osób niepełnosprawnych w 2024 wyniosła - 1000160,00zł. Źródła finansowania powyższych usług stanowią: budżet JST - 47960,00zł, oraz środki krajowe - 938300,00zł. oraz środki z odpłatności/ współodpłatności mieszkańców – 13900,00zł.

Na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski działają Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ), które oferują pomoc osobom niepełnosprawnym w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej. W WTZ uczestnicy nabywają umiejętności, które przydadzą im się w życiu codziennym i w pracy. Świadczone usługi przez WTZ to między innymi:

- Terapia zajęciowa

- Zajęcia z komunikacji społecznej,
- Zajęcia dotyczące higieny osobistej,
- Zajęcia kulinarne,
- Zajęcia dotyczące zachowań ekonomicznych,
- Produkcja wyrobów np. stroiki okolicznościowe, kartki świąteczne, świeczki sojowe itp.

Do placówki uczęszcza 35 osób dorosłych z niepełnosprawnością znaczną bądź umiarkowaną. Działalność WTZ finansowana jest w 90% ze środków PFRON i 10% ze środków samorządu powiatu.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy (SOSW) w Międzyrzeczu Podlaskim to placówka edukacyjna świadcząca kompleksowe usługi edukacyjne, terapeutyczne i opiekuńcze dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim, autyzmem oraz sprzężeniami. Oferuje wsparcie uczniom z różnorodnymi potrzebami edukacyjnymi, wychowawczymi i rozwojowymi. Jego głównym celem jest zapewnienie odpowiednich warunków do nauki, wsparcia emocjonalnego i społecznego oraz rozwijanie umiejętności, które umożliwiają uczniom pełniejsze funkcjonowanie w społeczeństwie. W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym uczniowie uczestniczą w różnych rodzajach zajęć, w tym: zajęcia dydaktyczne, specjalistyczne terapie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Ośrodek oferuje szereg usług, które mają na celu wsparcie dzieci z niepełnosprawnościami, a także współpracuje z rodzicami uczniów, aby jak najlepiej zrozumieć potrzeby dziecka i wspólnie działać na rzecz jego rozwoju. Rodzice mogą liczyć na pomoc i porady psychologiczne, pedagogiczne oraz inne formy wsparcia, w tym m. in. Pobyt przez 5 dni w tygodniu w internacie przyszkolnym.

Liczba osób korzystających z usług w SOSW:

- WWRD- dzieci od 2 do 9 r.ż. – 33 dzieci,

- Przedszkole Specjalne nr 1- dzieci od 5 do 9 r.ż.- 10 dzieci,
- Szkoła Podstawowa nr 4 – uczniowie od 7 do 20r.ż.- 29 uczniów,
- Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy- młodzież od 15 do 24 r.ż.- 23 uczniów,
- Uczestnicy zajęć rewalidacyjno-wychowawczych- uczniowie od 3 do 25 r.ż.- 6 uczniów,
- Grupa wychowawcza- 8 uczniów,
- Pobyt w internacie – 8 uczniów.

Obecność osób z niepełnosprawnościami w społeczeństwie jest zwykle postrzegana jako przyczyna utrudnień, obciążeń i zobowiązania innych do odpowiedzialności za nich. Sami ludzie z niepełnosprawnościami, doświadczający we własnym życiu i rozwoju trudności oraz przeszkód i związanych z tym przeciwności losu, rozwijają często ogromne zasoby uzdolnień i cech charakteru, które wzbogacają nie tylko ich samych ale i najbliższe środowisko. Społeczne doświadczanie ograniczeń sprawności innych osób skłania do tworzenia rozwiązań pomocowych i rozwijania metod postępowania specjalistycznego, a przede wszystkim tworzy warunki do wychowywania i rozwoju całego społeczeństwa. Dlatego też wspieranie osób z niepełnosprawnościami nie może ograniczać się tylko do wspierania ich w czynnościach dnia codziennego, ale również do zapewnienia im odpowiednio zorganizowanej edukacji, będącej drogą do ich osobistego rozwoju, usamodzielnienia i szeroko rozumianej integracji społecznej.

Idea edukacji włączającej rozumiana jako specjalistyczne podejście w procesie kształcenia i wychowania, którego celem jest zwiększanie szans edukacyjnych wszystkich osób uczących się poprzez zapewnianie im warunków do rozwijania indywidualnego potencjału, to systemowe, wielowymiarowe i wielokierunkowe podejście do edukacji. Polega ono na dostosowaniu wymagań edukacyjnych,

warunków nauki i organizacji kształcenia do potrzeb i możliwości każdego ucznia, jako pełnoprawnego uczestnika procesu kształcenia w szkole ogólnodostępnej. Wsparciem dla edukacji włączającej mają być Specjalistyczne Centra Wspierania Edukacji Włączającej (SCWEW) utworzone w każdym powiecie na bazie istniejącej placówki oświatowej kształcenia specjalnego, których działalność będzie skupiała się na wsparciu szkół ogólnodostępnych w lepszej organizacji edukacji włączającej. Do roli SCWEW na terenie Powiatu Bialskiego typowany jest Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Międzyrzeczu Podlaskim.

Kompetencje i umiejętności specjalistów ze szkół specjalnych będą stanowiły potencjał dla szkół ogólnodostępnych. Wsparcie uzyskają nauczyciele, rodzice i uczniowie. Placówki będą prowadziły szkolenia, działalność doradczą, np. w zakresie dostosowania miejsca pracy osoby uczącej się, doboru sprzętu specjalistycznego, wyboru podręczników, materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych. Nauczyciele otrzymają wsparcie, które pomoże im wybrać najlepsze metody pracy z uczniem z niepełnosprawnością. Uczniowie będą mogli uczestniczyć w zajęciach specjalistycznych i korzystać z zasobów szkół specjalnych. Rodzice natomiast będą mieli możliwość konsultacji, doradztwa, korzystania z grup wsparcia, a nawet zajęć terapeutycznych. Centra będą prowadziły również działalność informacyjną i edukacyjną w zakresie edukacji włączającej. Pomogą w pozyskaniu dla ucznia dostosowanych podręczników, materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych oraz sprzętu specjalistycznego. Kluczową działalnością placówek będzie również współpraca z innymi podmiotami udzielającymi wsparcia, w szczególności ośrodkami pomocy społecznej, centrami usług społecznych.

Potrzeby w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych:

W ramach przeprowadzonej diagnozy zidentyfikowano następujące potrzeby w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych:

- konieczność rozwoju usług społecznych skierowanych do osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na niepełnosprawność,
- zwiększenie dostępu do rehabilitacji, uzupełniając do oferty SPZOZ w zakresie świadczeń rehabilitacyjnych w ramach ośrodka dziennego zarówno dla dzieci jak i dorosłych,
- skrócenie czasu realizacji diagnozy niepełnosprawności,
- utworzenie mieszkań wspomaganych i treningowych,
- współpraca z innymi jednostkami w celu poszerzenia oferty rehabilitacji społecznej i zawodowej,
- utworzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego,
- zapewnianie pomocy psychologicznej, poradnictwa specjalistycznego i wsparcia terapeutycznego dla osób z niepełnosprawnościami wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, a także ich rodzin i opiekunów,
- działania ukierunkowane na aktywizację osób z niepełnosprawnościami, aby w indywidualnie dopasowanym stopniu, mieli możliwość udziału w życiu społeczności lokalnej oraz rozwijania swoich zainteresowań, dostępu do dóbr kultury, edukacji i innych sfer aktywności,
- tworzenie placówek dziennego pobytu/pomocy,
- nawiązanie współpracy z nowotworzonymi Specjalistycznymi Centrami Wsparcia Edukacji Włączającej w procesie wspierania rodzin borykających się z problemem niepełnosprawności.

5.4 OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Problemy osób w kryzysie zdrowia psychicznego na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski nie zostały do tej pory szczegółowo zbadane, nie ma też ogólnodostępnych statystyk, które pozwoliłyby na ich całościowy opis. Informacje ze źródeł wtórnych wskazują na rosnącą skalę występowania zaburzeń psychicznych wśród mieszkańców miasta w szczególności dzieci i młodzieży.

System wsparcia osób w kryzysie zdrowia psychicznego na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski poza usługami systemu opieki zdrowotnej opiera się na wsparciu oferowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi. Dodatkowo osoby te również mogą korzystać z usług Warsztatów Terapii Zajęciowej oraz Specjalnego Ośrodka Szkolno- Wychowawczego o których wspomniano przy opisie osób z niepełnosprawnością.

Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Białej Podlaskiej z siedzibą w Międzyrzeczu Podlaskim jest jednostką organizacyjną pobytu dziennego typu ABC, przeznaczoną dla osób z zaburzeniami psychicznymi z terenu Powiatu Bialskiego, które z powodu choroby psychicznej mają trudności w funkcjonowaniu w codziennym życiu w środowisku, rodzinnym i społecznym. Celem Ośrodka jest podtrzymanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego aktywnego życia, podniesienie poziomu zaradności życiowej, sprawności psychofizycznej, readaptacji do życia społecznego oraz w miarę możliwości do aktywności zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi. Ośrodek jest przeznaczony dla 25 osób.

Ośrodek realizuje:

- poradnictwo psychologiczne,
- psychoedukację,
- trening funkcjonowania w codziennym życiu w tym:
 - trening dbałości o wygląd zewnętrzny,
 - trening nauki higieny, trening kulinarny,
 - trening umiejętności praktycznych,
 - trening gospodarowania własnymi środkami,
- trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów w tym:
 - kształtowanie pozytywnych relacji osobnika z osobami bliskimi, sąsiadami, z

innymi osobami w czasie zakupów, w środowiskach komunikacji publicznej, w urzędach, w instytucjach kultury,

- trening umiejętności spędzania czasu wolnego, w tym rozwijanie zainteresowań literaturą, audycjami radiowymi, telewizyjnymi, udział w spotkaniach towarzyskich i kulturalnych,
- działania integracyjno-środowiskowe,
- zajęcia ruchowe i rekreacyjne,
- terapię przez pracę,
- zajęcia terapeutyczne w specjalnych pracowniach,
- praca socjalna
- pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, w tym uzgodnienie wizyty u lekarza, pomoc w zakupie leków, pomoc w dotarciu do jednostek ochrony zdrowia

Ośrodek realizował Projekt „Utworzenia i prowadzenia mieszkań wspomaganych, wspieranych w Międzyrzeczu Podlaskim dla osób z niepełnosprawnością i nie samodzielnych” w ramach regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. Oś priorytetowa 11, nazwa działania 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne.

Mieszkanie wspomagane jest usługą społeczną w postaci mieszkania przeznaczoną dla osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego. Pobyt w mieszkaniach jest odpłatny, wysokość odpłatności dostosowana do sytuacji materialnej osoby korzystającej, osoba może być zwolniona z odpłatności. Obecnie z mieszkań korzysta 7 osób.

Finansowanie działalności Ośrodka jest zadaniem administracji rządowej, funkcjonowanie Mieszkań wspomagających dofinansowuje Powiat Bialski.

Ważnym wsparciem osób w kryzysie zdrowia psychicznego są realizowane przez Miejski Ośrodek pomocy Społecznej specjalistyczne usługi opiekuńcze dla

osób z zaburzeniami psychicznymi, które obejmują wsparcie w różnych aspektach życia min: wspierają samodzielność poprzez uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, poprawiają relacje rodzinne poprzez interwencje i pomoc w życiu w rodzinie, wspierają w załatwianiu spraw urzędowych, uzyskaniu zatrudnienia, gospodarowaniu pieniędzmi czy pomoc mieszkaniową, zapewniają wsparcie w zakresie zdrowia poprzez pielęgnację, pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia , placówek rehabilitacji, zapewniają możliwość skorzystania z rehabilitacji fizycznej i usprawnienia zaburzonych funkcji organizmu czy też zapewniają w wyjątkowych przypadkach dzieciom i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi dostęp do zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno-wychowawczych. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznie w 2024r. tym rodzajem wsparcia objął 20 osób.

Łączna kwota wydatków na świadczenie usług dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w 2024 wyniosła - 252300,00zł. Źródła finansowania powyższych usług stanowią: środki krajowe - 225500,00zł. oraz środki z odpłatności/współodpłatności mieszkańców – 26800,00zł.

Potrzeby w zakresie wsparcia osób w kryzysie zdrowia psychicznego:

- wsparcie specjalistyczne głównie psychiatryczne, psychologiczne i terapeutyczne,
- koordynacja działań różnych specjalistów, z różnych systemów wsparcia (np. opieka zdrowotna i pomoc społeczna).
- utworzenie placówek wsparcia dla osób z autyzmem, w tym placówek opieki całodobowej,
- zwiększenie liczby miejsc w Powiatowym Ośrodku Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi,

- zapewnianie dostępu do usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz w kryzysie psychicznym, w tym w miejscu zamieszkania,
- realizacja programów profilaktycznych w obszarze uzależnień od substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych, a także w zakresie zachowań ryzykownych, agresji oraz cyberprzemocy, szczególnie dla dzieci i młodzieży,
- możliwość zapewnienia schronienia w sytuacjach kryzysowych i doświadczania przemocy domowej,
- wspieranie rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez usługi służące zwiększaniu ich kompetencji i wiedzy, a także organizację środowiskowych form wsparcia.

5.5 OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI

Bezdomność jako zjawisko społeczne nie jest powszechne na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski. Znikomy odsetek mieszkańców miasta definiuje się jako osoby bezdomne. Osoba bezdomna to osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobą niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkiwania. Bezdomność może mieć różne przyczyny, może być dobrowolna, wynikająca z wyboru takiej osoby, może też wynikać z przyczyn obiektywnych, niezależnych od człowieka, taki jak: klęska żywiołowa. Nierzadko stanowi również efekt decyzji i postępowań człowieka oraz dysfunkcji, które go dotyczą tj. uzależnienie, ucieczka z domu, zaburzenie psychiczne. Miasto Międzyrzec Podlaski ma za zadanie udzielenie osobom bezdomnym schronienia poprzez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowni lub schronisku dla osób bezdomnych. W związku z tym iż na terenie Miasta nie istnieje żadna noclegownia ani schronisko Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej kieruje osoby bezdomne do schroniska znajdującego się poza terenem miasta. W 2024r. z tej formy wsparcia skorzystała jedna osoba. Pracownicy

socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej współpracują z różnymi instytucjami, w tym ze schroniskami dla osób bezdomnych, w celu zwiększenia efektywności pomocy osobom w kryzysie bezdomności. Szczególnie w okresie jesienno- zimowym we współpracy z Komisarzatem Policji w Międzyrzeczu Podlaskim prowadzą nadzór nad osobami bezdomnymi ze względu na niskie temperatury.

Łączna kwota wydatków na świadczenie usług dla osób w kryzysie bez w 2024 wyniosła - 2760,00zł. Źródła finansowania powyższych usług stanowią: budżet JST- 2760,00zł

Potrzeby w zakresie wsparcia osób w kryzysie bezdomności:

- upowszechnienie nowych form pracy z osobami wykluczonymi i zagrożonymi wykluczeniem społecznym typu streetworking,
- rozwój mieszkalnictwa skierowanego do osób bezdomnych- mieszkania socjalne,
- wsparcie psychologiczne i prawne,
- zapewnianie dostępu do wysokiej jakości usług profilaktycznych i interwencyjnych.

6. PLANOWANE CELE I DZIAŁANIA

6.1 RODZINY I DZIECI

Cel	Nr działania	Działanie	Podmiot	Źródła finansowania
Rozwój systemu wsparcia rodzin w realizacji ich podstawowych zadań opiekuńczo-wychowawczych oraz zwiększenie kompetencji rodziców i opiekunów w zakresie opieki i wychowania dzieci	6.1.1	Organizowanie grup wsparcia, warsztatów i szkoleń podnoszących kompetencje wychowawcze i nauczycielskie dla rodziców, nauczycieli, pedagogów oraz wsparcie rodzin z dziećmi poprzez pracę socjalną, asystenturę rodzinną, terapię	MOPS, placówki oświatowe, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, UM.	Środki europejskie, budżet państwa, budżet JST.
Stworzenie dzieciom i młodzieży warunków do wszechstronnego rozwoju.	6.1.2	Rozwój oferty na rzecz osób i rodzin w zakresie rozwoju ich zainteresowań, aktywności społecznej, kulturalnej, sportowej, edukacyjnej, a także organizacji czasu wolnego. Rozwój działań dla dzieci i młodzieży	UM, MOK, MOSIR, MOPS.	Środki europejskie, budżet państwa, budżet JST.

		wymagających wsparcia np. poprzez tworzenie i rozwój placówek wsparcia dziennego.		
Rozwój usług skierowanych dla rodziny w formie poradnictwa specjalistycznego, psychologicznego, terapeutycznego, prawnego.	6.1.3	Zwiększenie intensywności, częstotliwości pracy socjalnej z rodzinami objętymi pomocą społeczną, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą, zwiększenie liczby asystentów rodziny i wymiaru ich pracy na rzecz rodzin oraz diagnozy nowych przypadków w środowisku. Rozwój poradnictwa specjalistycznego	MOPS, Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna	Budżet państwa, budżet JST.

6.2 OSOBY STARSZE I CHORE

Cel	Nr działania	Działanie	Podmiot	Źródła finansowania
Rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych	6.2.1	Wsparcie osób starszych poprzez zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz poprawa jakości świadczonych usług	MOPS, UM	Środki europejskie, budżet państwa, budżet JST.
Rozwój oferty aktywizacji osób starszych.	6.2.2	Tworzenie i rozwój dziennych form pobytu dla osób starszych, takich jak np. dzienne domy pobytu i kluby seniora oraz aktywizacja społeczno-kulturowa (spotkania wielopokoleniowe)	Placówki oświatowe, MOK, UM, MOSIR, MOPS.	Środki europejskie, budżet państwa, budżet JST.
Rozwój systemu wsparcia w celu poprawy jakości życia osób starszych	6.2.3	Organizowanie szkoleń, grup wsparcia i innych działań służących wzmocnieniu wiedzy i kompetencji w obszarze opieki	MOPS, UM, NGO	Budżet państwa, środki europejskie, budżet JST.

		nad osobą zależną dla opiekunów osób starszych.		
Rozwój usług transportowych	6.2.4	Organizowanie usług transportowych dla seniorów w celu dotarcia do specjalistów świadczących specjalistyczną opiekę medyczną	UM, MOPS, NGO	Budżet państwa, budżet JST, środki europejskie.
Zachowanie lub poprawa sprawności funkcjonowania osób starszych	6.2.5	Poprawa dostępności do usług medycznych i rehabilitacyjnych	Placówki ochrony zdrowia, Starostwo Powiatowe, MOPS, NGO	Budżet państwa, środki europejskie, budżet JST,

6.3. OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

Cel	Nr działania	Działanie	Podmiot	Źródła finansowania
Wspieranie integracji osób z niepełnosprawnościami ze społecznością lokalną.	6.3.1	Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnościami. Organizacja wydarzeń i projektów integracyjnych. Organizowanie zajęć	MOPS, placówki oświatowe, NGO, MOSiR, MOK, UM	Środki europejskie, budżet państwa, budżet JST.

		sportowych/rekreacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami .		
Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością	6.3.2	Rozwój usług rehabilitacyjnych i treningów funkcjonalnych oraz uruchomienie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego itp.	MOPS, UM, NGO	Środki europejskie, budżet państwa, budżet JST.
Rozwój aktywności społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnością	6.3.3	Zainicjowanie utworzenia miejsca umożliwiającego integrację i aktywizację społeczną osób z niepełnosprawnościami , typu świetlica, klub dzienny, placówki dziennego pobytu/pomocy, środowiskowe domy pomocy. Wsparcie w zakresie tworzenia i funkcjonowania mieszkań treningowych i wspomaganych, z pakietem usług, dla osób z niepełnosprawnościami .	MOPS, UM, NGO,	Budżet państwa, budżet JST.
Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb	6.3.4	Zainicjowanie wprowadzenia usługi „door to door” dla osób	UM, MOPS, NGO	Środki europejskie, budżet

osób z niepełnosprawnościami		z niepełnosprawnościami oraz modernizacja infrastruktury w budynkach użyteczności publicznej.		państwa, budżet JST.
Rozwój specjalistycznego wsparcia i pomocy osobom wspierającym osobę niepełnosprawną	6.3.5	Zainicjowanie utworzenia Specjalistycznego Centrum Wspierania Edukacji Włączającej	SOSW ZPO 1,2,3, UM. Starostwo Powiatowe	Środki europejskie, budżet państwa, budżet JST

6.4 OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Cel	Nr działania	Działanie	Podmiot	Źródła finansowania
Zwiększenie bądź usprawnienie dostępu do różnych form opieki, wsparcia i usług zdrowotnych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz w kryzysie zdrowia psychicznego	6.4.1	Realizacja usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz osób w kryzysie psychicznym w miejscu zamieszkania, w tym m.in. specjalistycznych usług opiekuńczych, usług asystenckich, konsultacji (np.	MOPS, UM, NGO.	Środki europejskie, budżet państwa, budżet JST.

		psychologicznych, pedagogicznych, psychiatrycznych), grup wsparcia. Zainicjowanie zwiększenia liczby usług zdrowotnych świadczonych na terenie Miasta oraz nawiązywanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się działaniami w zakresie zdrowia.		
Edukowanie społeczności lokalnej w zakresie zdrowego stylu życia oraz zdrowia psychicznego	6.4.2	Organizowanie kampanii informacyjnych i edukacyjnych na temat zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej, zdrowia psychicznego itp. Realizacja programów profilaktycznych w obszarze uzależnień od substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych, a	Placówki oświatowe, MOK, MOSIR, NGO, MKRPA, MOPS.	Środki europejskie, budżet państwa, budżet JST.

		także w zakresie zachowań ryzykownych, agresji oraz cyberprzemocy. Wprowadzenie programów zdrowia psychicznego obejmujących szkolenia i wsparcie psychologiczne.		
--	--	---	--	--

6.5 OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI

Cel	Nr działania	Działanie	Podmiot	Źródła finansowania
Rozwój mieszkalnictwa będącego w zasobach Miasta Międzyrzec Podlaski	6.5.1	Zainicjowanie działań w celu utworzenia mieszkań wspomaganych i/lub treningowych dla osób znajdujących się w kryzysowej sytuacji.	MOPS, NGO, UM	Środki europejskie, budżet państwa, budżet JST.
Zwiększenie dostępu do usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności	6.5.2	Zapewnienie dostępu osób w kryzysie bezdomności do usług profilaktycznych i	UM, NGO, MOPS.	Środki europejskie, budżet państwa, budżet JST.

		interwencyjnych, w tym interwencji kryzysowej, wsparcie w kontrolowaniu i wychodzeniu z zadłużenia, usług terapeutycznych, integracji społeczno-zawodowej, poradnictwa specjalistycznego.		
Wdrażanie nowych form wsparcia osób w kryzysie bezdomności	6.5.3	Zainicjowanie wprowadzenia funkcji pracowników terenowych (tzw. streetworkerów) pomagających osobom w kryzysie bezdomności i zwiększanie ich kompetencji.	MOPS	Budżet państwa, budżet JST, środki europejskie.

7. MONITORING

Monitoring wdrażania założeń Lokalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji w Mieście Międzyrzec Podlaski odbywać się będzie w partnerstwie i przy udziale niżej wymienionych interesariuszy tj.

- Władz Miasta Międzyrzec Podlaski,
- Przedstawicieli Jednostek Organizacyjnych Miasta Międzyrzec Podlaski min. MOPS, MOSIR, MOK,
- Przedstawiciele organizacji pozarządowych,
- Przedstawiciele innych podmiotów zainteresowanych procesem deinstytucjonalizacji.

Monitoring wskaźników określanych dla każdego z obszarów interwencji będzie prowadzony raz w roku, w okresie obowiązywania planu.

Obszar 1. Rodziny z dziećmi	
1.	Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pracą socjalną
2.	Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych asystenturą rodzinną
3.	Liczba osób objętych poradnictwem specjalistycznym
4.	Liczba funkcjonujących placówek wsparcia dziennego
5.	Liczba funkcjonujących grup wsparcia dla rodzin
Obszar 2. Osoby starsze i chore	
6.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi
7.	Liczba osób objętych usługą transportową
8.	Liczba funkcjonujących dziennych form pobytu dla osób starszych
9.	Liczba uczestników dziennych form pobytu dla osób starszych
Obszar 3. Osoby z niepełnosprawnością	
10.	Liczba wydarzeń i projektów skierowanych do osób niepełnosprawnych
11.	Liczba funkcjonujących dziennych form pobytu dla osób z niepełnosprawnościami

12.	Liczba uczestników dziennych form pobytu dla osób z niepełnosprawnościami
13.	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych usługą rehabilitacji
14.	Liczba zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych
Obszar 4. Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	
15.	Liczba osób w kryzysie zdrowia psychicznego, które skorzystały z usług
16.	Liczba zorganizowanych kampanii informacyjnych, edukacyjnych, profilaktycznych na temat zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej, zdrowia psychicznego i uzależnień
17.	Liczba osób uczestniczących w formach aktywizacji społeczno-zawodowej dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego
Obszar 5. Osoby w kryzysie bezdomności	
18.	Liczba osób w kryzysie bezdomności, które skorzystały z usług
19.	Liczba osób w kryzysie bezdomności, którym udzielono schronienia